

In dit onderzoek ligt de focus op doelgerichte processen van collectief leren met professionals buiten de eigen schoolorganisatie, met mogelijke individuele en collectieve uitkomsten op het niveau van de schoolorganisatie.

Onderzoeksvragen voor dit SONO-onderzoek (september 2018-juni 2020):

1. Voor welke leervragen/-doelen doen leraren en schoolteams beroep op welke externe (onderwijs)professionals?
2. Welke culturele en structurele factoren binnen en buiten de schoolorganisatie bepalen dat leraren en schoolteams leren van externe (onderwijs)professionals?
3. Welke implicaties hebben samenwerkingsprocessen met (onderwijs)professionals buiten de eigen schoolorganisatie op professionele ontwikkeling van (individuele) leden van het schoolteam en op de leerlingen?
4. Hoe verhoudt het leren voor samenwerken met (onderwijs)professionals buiten de eigen schoolorganisatie zich tot schoolontwikkeling, welke mechanismen liggen hieraan ten grondslag?

De literatuurstudie bevat een **conceptuele afbakening** met aandacht voor de definiëring van collectief leren - mechanismen van collectief leren - doelgerichtheid bij collectief leren - externe (onderwijs)professionals waarmee en waarvan schoolorganisaties collectief (kunnen) leren en bijgevolg schooloverstijgend samenwerken.

Daarnaast wordt in opeenvolgende hoofdstukken een **actoreninventarisatie** opgemaakt en ingegaan op **bewegredenen**, **randvoorwaarden** en **implicaties** (in de vorm van waardecreatieverhalen) van collectief leren via samenwerking met externe professionals.

WIE? (actoreninventarisatie)	WAAROM? (bewegredenen)	HOE? (randvoorwaarden)	WAARTOE leidt het? (implicaties, waardecreatieverhalen)
<p>Welke actoren werken (gevarieerd) waarrond samen?</p> <ul style="list-style-type: none"> Beroepsgenoten: schooloverstijgende samenwerkingsverbanden tussen <ul style="list-style-type: none"> leraren (teacher teams), vnl. domeinconsensus leidinggevend Leraren als beleidsactoren, vnl. ontwerptaken Leraren en academici Stagementoren, incl. leraren in opleiding als partner Leraren en out-of-school-partners m.b.t. specifieke doelgroepen of diversiteitsthema's (> vaste pedagogisch begeleider) Omkeringsactoren, bv. software-industrie <p>+ Hoe werken minstens 2 actoren samen?</p> <ul style="list-style-type: none"> Taken en rollen binnen de afhankelijkheden: initiator – actor/uitvoerder – ondersteuner Hulp- en machtsbronnen: win-win aanpak Feitelijke en (in)formele besluitvorming, incl. autonomie Instreamoptie(s) en –attitudes <ul style="list-style-type: none"> Lokaal, regionaal, internationaal Vrijwillig of opgelegd Vrijblijvende, passieve of actieve deelname Individuele of collectieve instroom <p>+ Waar werken actoren samen?</p> <ul style="list-style-type: none"> Face-to-face Online <p>+ Wanneer werken actoren samen?</p> <ul style="list-style-type: none"> Loopduur Frequentie Permanente/occasionele opvolgingsstructuren <p>→ stabiliteit en duurzaamheid van het samenwerkingsverband</p>	<p>Bewegredenen m.b.t. de TAAKDIMENSIE</p> <ul style="list-style-type: none"> Om tegemoet te komen aan de generalistische benadering van zorg en leerlingenbegeleiding Om werkplekleren, duaal leren of stages te organiseren Om vakdidactiek, programma's, leermiddelen, inhouden of bronnen uit te wisselen en/of te (her)ontwerpen; om doorlopende leerlijnen af te stemmen Om een tijdelijk project of internationaal actieprogramma uit te bouwen Om de rol van onderzoekende professional of actief onderzoeker op te nemen Om tegemoet te komen aan decretale wensen (bv. inzake professionalisering, participatiemaatregelen, kwaliteitsontwikkeling) <p>Bewegredenen m.b.t. de RELATIEDIMENSIE</p> <ul style="list-style-type: none"> Om aan incentivized netwerking te (moeten) doen Om nieuwe connecties te faciliteren en verbeteren voor leraren die deze sociale kansen op school niet vinden Om mensen en knowhow te verbinden, om zo geëngageerd aan co-creatie te doen Om zonder meer op een (lokaal) netwerk te kunnen terugvallen <p>Bewegredenen m.b.t. de GROEIDIMENSIE</p> <ul style="list-style-type: none"> Om duurzame innovatie- en veranderingsprocessen te observeren, bevragen, hospiteren, bestuderen en/of implementeren Om aan bestuurlijke optimalisatie en schaalvergroting te doen op vlak van budget, personeel, infrastructuur, ... Om de professionele ontwikkeling van leraren te ondersteunen, om de reflectieve professional te versterken Om aan kwaliteitsontwikkeling te doen Om door samenwerking de leerlingprestaties te verhogen 	<p>Randvoorwaarden in de collectieve leercultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> Belang van verbinding en identificatie met elkaar: gezamenlijke/geedeelde voorkennis, strategische oriëntatie, topic, doelgroep, belangen; verbinden op niveau van persoonlijke relaties Leeropvattingen: reciprociteit, transfer, win-win Leermotivatie: gemeenschappelijk doel en/of complementaire belangen; elkaar en elkaars inbreng wederzijds erkennen en waarderen; ruimte voor professionele groei, professionele autonomie, fase in de professionele loopbaan Leervaardigheden: communicatieve vaardigheden, self-efficacy, professioneel zelfverstaan, subjectieve onderwijstheorie <p>Randvoorwaarden in de situatie van het samenwerkingsverband</p> <ul style="list-style-type: none"> Context: externe prikkels, historiek van samenwerking, timing Organisatorische condities <ul style="list-style-type: none"> Gelegenheid (tijd, ruimte, middelen) voor frequente interactie Leercondities: interactiepatronen, mate van actief leren, continuïteit in de samenwerking, processen van collectief leren in de eigen organisatie, professionele autonomie van participanten, breedheid van de 'scope' Leiderschap: transformatief leiderschap met volgende verantwoordelijkheden: <ul style="list-style-type: none"> Collectieve leercultuur helpen vormen of versterken Begeleiden van individuele en collectieve leerprocessen (Aan)sturen van het samenwerkingsverband 	<p>Op niveau van leerlingen</p> <ul style="list-style-type: none"> Productieve (gespreks)activiteiten (procesbenadering) <ul style="list-style-type: none"> Groei in het 'lerende' zijn Meer nodendenken Minder absentisme Meer services via community schools Transferkansen van onderzoekend (leren) leren Zichtbare opbrengsten <ul style="list-style-type: none"> Betere resultaten door verbeterde lespraktijk Hoge verwachtingen en gedeelde waarden t.a.v. leerlingen Verhoogde zelfbekwaamheidspercepties Nieuwe inzichten: bv. uitklaren van misconcepties bij leerlingen Praktijkverandering: leerlinggerichte onderwijsvernieuwing verduurzamen <p>Op niveau van leraren</p> <ul style="list-style-type: none"> Nieuwe inzichten: bv. <ul style="list-style-type: none"> Up-to-date houden van domeinkennis Meer bewust competent Actieve kennisconstructie Uitwisselen van nuttige bronnen (kennis, ideeën, materialen, ...) <ul style="list-style-type: none"> Synthetiseren en katalyseren van best-practice research Meer integratief en innoverend werken Verhoogde actiegerichtheid Praktijkverandering <ul style="list-style-type: none"> Door reflectieve dialoog Door geïnformeerde beslissingen te nemen Herdefiniëring van rollen en identificatie Zichtbare opbrengsten, bv. <ul style="list-style-type: none"> Grotere onderzoeksvaardigheden Co-teaching Versterking van interdisciplinaire uitwisseling Veranderde positie binnen de eigen organisatie Invoel op carrière en promotie Productieve (gespreks)activiteiten (procesbenadering) <ul style="list-style-type: none"> Groeiend zelfvertrouwen, motivatie, goesting Gevoelservaring van inclusie, troost, herkenning Toenemende externe feedback responsiviteit Meer professionele ruimte <p>Op niveau van de schoolorganisatie(s)</p> <ul style="list-style-type: none"> Productieve (gespreks)activiteiten (procesbenadering) <ul style="list-style-type: none"> Versterkt teamleren Ontwikkeling van een schoolcultuur van collegialiteit Collectieve meerwaarde geven aan bv. professionaliseringsstrategieën Waarderen van een gezamenlijke leergeschiedenis Nuttige bronnen: faciliteiten, co-locaties, financiën en personeel delen Praktijkverandering: curriculumvernieuwing, verduurzamen van innovaties Zichtbare opbrengsten: blijven samenwerken voorbij de tijdelijke projectstatus; aanzwellen van overheidsfondsen Nieuwe inzichten: niet-aanwezige expertise blootleggen; interdisciplinaire benadering